

Dato:

18.06.26

Innspill, Samisk rammeplan

Lærerstudentene takker for muligheten til å gi innspill på forslag til rammeplan for samiske lærerutdanninger. Innspillet vårt vil i stor grad holde seg overordnet, og til noen konkrete punkter. Vi har ikke hatt anledning til å grundig gjennomgå rammeplanen på grunn av kort svarfrist. Det er viktig at rammeplanene til de norske og samiske lærerutdanningene behandles likt framover. Vi mener derfor at rammeplanene må sendes til høring og behandling samtidig i framtida, og tre i kraft på samme tidspunkt. Dette er viktig slik for å sikre helhetlig behandling av to likeverdige rammeplaner.

Vi viser til våre mer detaljerte innspill til felles rammeplan for norske lærerutdanninger når det kommer til konkrete innholdstilbakemeldinger i lærerutdanninger. Gitt at man skal jobbe for likeverdig lærerutdanninger så mener vi at konkrete innholdselementer bør være likeverdig.

Likeverdighet mellom samisk og norske lærerutdanninger

Det er veldig positivt at det er lagt opp til at lærerutdanningene og rammeplanene skal være likeverdige. Det er derimot uklart hva som ligger i begrepet likeverdighet for oss. Det må framgå tydelig av rammeplanen at samisk lærerutdanninger kvalifiserer til ansettelse i norske og samiske skoler og barnehager. Likeverdighetsprinsippet må avklares i rammeplanen, da det ellers kan være store forskjeller i fortolkningen av hva likeverdighet er. Denne fortolkningen vil også foregå på ulike nivåer. Arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner og studenter har ikke samme forståelse av grad av likeverdighet. Dette må defineres i både den norske og den samiske lærerutdanningen.

Vi mener at man kan sikre likeverdighet gjennom omfang på elementer, nivå i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og i tilsetningskrav. Det er viktig at innholdsstrukturen og den språklige oppbygningen av rammeplanen er lik, og at det ikke blir for stor forskjell i detaljnivå mellom de ulike underkapitlene. Vi mener det bør innrammes i rammeplanen at samiske lærerutdanninger sikrer flerspråkskompetanse, og omfanget av alle språkfag i rammeplanen.

Titler på rammeplaner

Vi mener at for å sikre reell likeverdighet må titlene på rammeplanene sidestilles. I forslaget til Faglig råd for lærerutdanning foreslås det at den felles rammeplanens tittel skal være

«Ordinære rammeplan for lærerutdanning». Dette mener vi skaper et ugunstig skille, og underbygger formålet med likeverdighet. Vi støtter forslaget om å gi rammeplanene titlene «Rammeplan for norsk lærerutdanning» og «Rammeplan for samisk lærerutdanning», for å ikke gi inntrykk av at de norske lærerutdanningene er de ordinære mens samisk ikke er ordinær. Begge disse skal kvalifisere studenter til å jobbe i norske skoler og barnehager, og bør ansees som like ordinære. Hvis ikke risikerer man å skape tolkningsrom for hva lærerne er eller ikke er kvalifiserte til å jobbe med.

Kjernekompetanser

Det er foreslått to ekstra kjernekompetanser inn i rammeplanen. Dette er Lærerstudentene positive til. Det er positivt at det foreslås i ha minst 30 studiepoeng i samisk språk. Vi mener det er viktig å sikre at studenter har mulighet til å opparbeide seg en flytende muntlig og skriftlig kompetanse på samisk. Skal de samiske lærerutdanningene bygges på samisk språk, kultur og verdier må dette sikres gjennom innhold i rammeplanen. Det er viktig å ha med at lærerstudenter får en god kompetanse i kultur og språk, og hvordan man anvender dette i egen undervisning. Styrking av samisk kultur og språk er en sentral del av samfunnsmandatet til samiske lærere og de samiske lærerutdanningene. Dette må sees som en integrert og sentral del av utdanningene.

Videre er det viktig at ansvaret ikke ene og alene faller på samiske lærere. Gitt at rammeplanene skal være likeverdige bør det også sikres at studenter på de norske lærerutdanningene også har god kompetanse i samisk kultur og språk, og at de har kjennskap til hvordan legge til rette for at deres rettigheter i barnehager og skoler sikres.

Utdypelser av kjernekompetanser bør på samme måte som i forslaget til den norske rammeplanen skje gjennom nasjonale retningslinjer, og lokale læringsutbyttebeskrivelser. Det må være tydelig i rammeplanen hvordan forholdet mellom disse er, og hvem som har ansvar for hva i hvilket ledd av prosessen.

Partnerskap i lærerutdanningene

Vi mener det er viktig å sikre gode partnerskap i lærerutdanningene. Som i forslaget til de norske lærerutdanningene er partnerskap her definert for løst. Vi mener det er uklart hvem det er som skal delta i partnerskapene. Særlig svakt står studentenes posisjon i partnerskap. Slik som det er skrevet nå kan partnerskap foregå på overordna nivåer. Vi mener at det beste partnerskapet bygger på at relevante personer og aktører samarbeider på det lavest mulig nivået for å utvikle og forsterke profesjonsrettingen av de samiske lærerutdanningene. Dette vil ikke lykkes om studentene ikke er inkludert i partnerskapene, eller får en svak posisjon til å medvirke. Derfor mener vi at det bør stå at partnerskap skal gi samiske lærerstudenter mulighet til å reelt medvirke og bidra til utvikling av sine utdanninger.

Rekruttering av samiske lærere

Det er alt for få kvalifiserte lærere i samiske barnehager og skoler. Dette er en alvorlig utfordring, og mangelen på lærere med kompetanse i lulesamisk og sørsamisk er kritisk. Lærerstudentene mener at lærerutdanningene til grunnskolen og lærerutdanningene til videregående skal være integrerte masterutdanninger. I forslaget til rammeplanen foreslås det opptak til praktisk-pedagogisk utdanning på grunnlag av bachelorgrad. Lærerstudentene mener dette ikke er rett løsning på rekrutteringsutfordringen i samiske barnehager og skoler. Å gi dette unntaket vil få langvarige konsekvenser for samiske lærerutdanninger og for samiske barnehager og skoler. Vi mener at alle barn og elever i Norge har rett på at lærerne deres har faglig fordypninger, solid forskningsbasert kompetanse og at man er i stand til å utvikle skolene og barnehagene til det beste for elevene. Da kan vi ikke svekke standardene for samiske barn og elever på grunn av rekrutteringsutfordringer. Vi er svært kritiske til dette forslaget. Vi er og uenige i premisset om at dette vil virke rekrutterende.

Vi mener at ett godt alternativ er å legge til rette for et unntak som allerede eksisterer: En PPU-master. Dette har vært forsøkt ved flere studiesteder. Vi mener at opptak til en PPU-master kan gjøres på grunnlag av en avlagt bachelorgrad. Dette vil sikre at samiske lærere går ut i skolen med en solid kompetanse, samtidig som at man ikke legger unødvendige hindringer til grunn for deres kompetanse. Vi tror og at en PPU-master vil være mer attraktiv for bachelorkandidater. Det er også en god anledning for å utvikle fagmiljøer innenfor de fagene som trekkes fram som utfordrende å tilby kompetanse på masterutdanningsnivå av rammeplansgruppa.

Mathias Kristiansen

Politisk rådgiver, Lærerstudentene i Utdanningsforbundet